

Bolygató 29. (2001. május)

100 ÉVE SZÜLETETT A KÉT BOLYAI ÍRÓJA

NÉMETH LÁSZLÓ zseniálisan mutatja be a tudós embereket fojtogató lélegzardagságot, az apa és a fiú közt feszülő nemzedéki ellentéteket, a két nagy egyéniség kapcsolatát meghatározó emberi törekénységet **A két Bolyai** c. ellenfél-drámájában.

A darabban a tudós munkásság bemutatásában a Tett játssza a főszerepet. **BOLYAI JÁNOS** esetében ez a **Tett: az új, más világ, amit felfedezett...** A két nagyformátumú hős összecsapásában az író shakespeare-i, schilleri, de kamarajellegét tekintve csehovi vonásokat is ábrázolt. A drámai harc igazi színtere – a két hős „lelki tája”. A tehetséggel élni nem tudó, az elfecsérlő apa, és a katonapályát a matematikáért és betegsége miatt otthagyo fiatalember lelki tusája. A két Bolyaiban a **Lehetőség** és a **Tett** ütközik meg, ezért is lehet huszonegyedik századi töltésű darab ma – üzenete szerint. Azaz: lehet-e kompromisszum apa és fiú között, metaforikusan a fiatal és az idős tudósgeneráció között? Németh László sugallja – a tudós emberi-erkölcsi problémák azonosak, még akkor is, ha azok különböző történelmi korokban léteznek (is).

A két Bolyai történelmi dráma: **FARKAS és JÁNOS alakja ugyan nem jelenbéli, ám tudós erkölcsük őket mégis jelenvalóságúvá emeli.**

A Bolyai-gimnáziumban rájuk is emlékezünk akkor, amikor tisztelgünk **Németh László születésének centenáriuma előtt.**

(Dr. Kovács István)

BOLYAI-NAPOK '2000

Megnyitó

Tizenegyedik alkalommal került megrendezésre iskolánkban a Bolyai-napok eseménysorozata. A december 18-án kezdődött ünnepi rendezvényt Klinger Ádám, igazgató úr nyitotta meg. *Szilágyi Domokos Két Ovidius* c. versét Rónyai Nóra, 10/B osztályos tanuló szavalta el, majd Lázár Diána, 12/D, „*Nem durva erővel, hanem műveltséggel kell igyekeznünk kitűnni*” címmel emlékezett meg a 198 évvel ezelőtt született nagy matematikusra, névadónkra, Bolyai Jánosra. Az énekkar Jámbor Zsolt vezényletével *Karai József – József Attila: Áldalak búval, vigalommal* és *Kodály Zoltán: Gergely-járás* c. művét adta elő. Klinger Ádám és Tarjányi Tamás, az IDŐ elnöke koszorúzta meg ezután Bolyai János szobrát, majd az intézményi napokra kiírt pályázatok eredményhirdetésére került sor.

Pályázatok

Az Irodalmi Bolygató és a Magyar Munkaközösség által kiírt vers- és novellairó pályázat vers kategóriájában Brada Hedvig, 12/D, művei lettek a legjobbak a *Schnell Ildikó, Dominek Zsolt, dr. Kovács István* összetételű zsűri szerint. Második díjat kapott Tengeri Dalma, 11/B, harmadikat pedig Szabó Viktor, 12/A. A *novellairó pályázat* győztese Lombos Péter, 11/D lett, második díjat Orosz Ildikó kapott, 10/A, harmadik díjban részesült Bóti József, 10/C.

A *Műelemző pályázon*, amelyen *Faludy György: Óda a magyar nyelvhez* c. versét kellett értelmezni, elemezni, Ács Arnold Bence, 12/C győzött. Második lett Iby András, 11/A Mosonmagyaróvárról, harmadik helyezést ért el Kókény Katalin, 11/D. Különdíjban részesült Sági Izabella és Győri Judit, 8/a Lajosmizséről.

Kiállítás

Szép hagyomány, hogy volt diákunk kiállítását tekinthetjük meg ilyenkor, a Bolyai-napokon. Ezúttal Apró Tamás faszobrász alkotásait láthattuk a Klubban.

Magó István Diákköltők és Írók Köre

Az 1994-ben, a „D” osztályban végzett kiváló bolyais diáknak, a Sárvári Diákköltő Találkozó különdíjasának a nevét vette fel 2000. december 18-án iskolánk diákköltőinek és íróinak köre. A névfelvétellel a tehetséges és hagyományteremtő tanuló előtt is tisztelegtek a szervezők és résztvevők. A rendezvényt, amelyen részt vettek Magó István szülei, testvére, egyetemista diáktársai, tisztelői, tanárai s a mostani bolyaisok szép számú köre, a volt tanítvány, közelgő 25. születésnapja alkalmából tartották.

Magó Istvánra dr. Kovács István emlékezett. Az emlékműsorban **Lázár Diána, Török Orsolya** és **Brada Hedvig** olvasta fel a *Tél*, a *Délutáni tea*, a *Janicsár-buzogány*, a *Halál ellen*, a *Kincset keresek*, a *Szomorú vers Ludmillának*, a *Faludy Györgynél vendégségben*, a *Beáta*, a *Négysorosok – Imettának* és *Az ifjú Thomas Mann emlékére* c. verseket.

Az emlékező percek után a vers- és novellairó pályázat alkotásaiból mutattak be részleteket. **Brada Hedvig, Tengeri Dalma, Bóti József, Beszédes Anna, Biblák Bernadett, Szabó Viktor** és **Tóth Katalin** verseit, **Lombos Péter** és **Orosz Ildikó** novelláit a szervezők, valamint **Török Orsolya, Lázár Diána, Jánosfi Dóra, Boncz Nikolett, Kele Ildikó, Kovács Ágnes** és **Rónyai Nóra** olvasta fel. Hangszeren közreműködött: **Tarjányi Tamás, Jeszenszki Anna** és **Tóth Borbála**.

A **Magó István Diákköltők és Írók Körének** ünnepélyes alakuló rendezvénye **Vargáné Hajdú Mária** igazgatóhelyettes zárszavával ért véget.

Emlékkönyv helyett

Vargáné Hajdú Mária, igazgatóhelyettes zárszava: Az eltelt másfél óra után nehéz megszólalni – utolsóként. Az érzelmek vihara dúl bennem – a fájdalomtól az örömről keresztül a büszkeségre.

Fájdalom, hogy nem lehet közöttünk Magó István, hogy már nem tudhatjuk meg, miként vélekedett, írt volna erről a szádról. De itt hagyta üzenetét: Írjatok! Fejezzétek ki örömeiteket, fájdalmaitokat, érzéseiteket!

Örülök, mert újra megtapasztalhattam: nem igaz az a vélekedés, hogy a mai fiatalok kiégettek, érzelmek nélküli életet élnek. Hallgatva verseiteket, öröm járja át a lelkemet. Van mondanivalója a mi gyermekeinknek is!

Büszke vagyok, hogy ennek az intézménynek lehetek tanára, vezetője, ahol olyan fiatalok tanultak, mint Magó István, akire most emlékezünk, *Apró Tamás*, akinek a kiállítását itt láthatjátok – és még sorolhatnám... Büszke vagyok rátok, akiknek a verseit hallgattuk, akik merték önmagukat vállalni a társaik előtt, akik képesek ilyen szinten kifejezni érzelmeiket! És büszke vagyok kollégáimra, akik nem dobták félre a kis kockás füzeteket, hanem értő és erő módon vezették kezeiteket, és biztattak benneteket az írásra.

Külön köszönöm dr. Kovács István kollégámnak azt az áldozatos munkát, amellyel megteremtette annak lehetőségét, hogy írásaitok ne csak szóban, a Bolyai- napok irodalmi matinéin, hanem nyomtatásban, az Irodalmi Bolygató lapjain is megjelenhessenek.

Köszönöm István szüleinek, hogy hozzájárulásukkal lehetőséget adtak a *Magó István Diákköltők és Írók Körének* megalakulására.

Titeket pedig, akik immár ennek a körnek tagjai, arra biztatlak, hogy fogadjátok meg István szavait: „*Hát miről is írnék, mint magamról, az érzéseimről!*”

Ezáltal lesz életetek teljesebb!

- „Szeretném megköszönni az iskolának, igazgató úrnak, s legfőképpen Kovács tanár úrnak, hogy István emlékét – ily módon is – őrzik, és segítik írásainak kiadását... Mi mindig emlékezünk rá, ha István neve szóba kerül. Ez a rendezvény pedig e sorban különleges volt – de nem csak nekünk. Meglepetés volt számunkra az őt mutató videó összeállítás, ahogy ott verseit felolvasta. Köszönjük az emlékezést valamennyi résztvevőnek.” (*Magó István, édesapa*)
- „*Így – utólag is szeretném megköszönni a szervezőknek ezt a csodálatos délelőttöt, s gratulálni hozzá. Olyannyira a hatása alá kerültem, hogy szavakba csak másnap tudtam megfogalmazni érzéseimet.*” (*Tóthné Pallagi Éva*)
- „Köszönöm, hogy itt lehettem ezen a rendezvényen, közvetlenül kiállítás megnyitóm után. Egyszerűen nem tudtam elmenni... Csodálatos délelőtt volt.” (*Apró Tamás, szobrász*)
- „*Az egész rendezvény meglepetés volt számomra. Az Istvánra való emlékezés, no és a maiak: őszinteségükkel, kitárulkozásukkal, tehetségükkel. Örültem, hogy osztályomból Orosz Ildikó is sikeres pályázó volt, erről az oldaláról most ismertem meg.*” (*Vincze Zoltán, matematikatanár*)
- „Az igazi pillanatok azok, amikor a tanár felfedezi a tehetséget, s felelősséggel azt az újtára engedi, indítja. Minden, ami utána van, már csak a fiatalon múlik. Ilyen volt Magó István is. Gratulálok a Kör létrehozásához, a rendezvényhez.” (*Báron László, festőművész*)
- „*Gratulálok. Csodás délelőtt volt. A Magó Pistára való emlékezés drámaisága, a sok tehetséges költő, versmondó, zenész, énekes szereplése felejthetetlen marad sokunk számára. Minden évben meg kell rendezni az effajta összejöveteleket – nekünk, számunkra, akik az értékeket tiszteljük és szeretjük.*” (*Jámbor Zsolt, énektanár*)
- „Köszönöm a meghívást, a közös emlékezést Istvánra, a felolvasott verseket. Így köszönöm a nekem írt versek tolmácsolását is. Most már elmondom, furcsa érzés, de minél többet voltunk együtt, a versek száma csökkent. Érdekes. Jó volt itt lenni.” (*Dr. Kövér Imetta, jogász*)
- „*Csodálatos másfél óra volt, a drámai emlékezéssel kezdve Istvánról, és az azt követő zenés, irodalmi műsor, amelyben – örömemre - több osztályom béli tanuló, Brada Hédi, Lázár Dia, Biblák Betti, Beszédes Anna is szerepelt. Amikor Kovács tanár úr véget vetett e nagyszerű délelőttnek, azt vettük észre, azt láttuk, hogy senki sem mozdul a helyéről, mindenki csak ült – letaglózva, a rendezvény hatása alatt. A drámai megemlékezés, és a végén Rónyai Nóra versmondása sokunkat „kiütött”. (Huberné Fekete Elvira, történelem-német szakos tanár)*
- „Nagyon klassz volt. Szenzációsak voltak a gyerekek. Gratulálok.” (*Szeitz Mária, némettanár*)
- „*A kupameccsem miatt csak egy órányit tudtam ott lenni, de az nagyon jó volt.*” (*Pálvölgyi Tímea*)
- „Örülünk, hogy személyesen is részesei lehettünk e rendezvénynek: (*Dominek Zsolt és Schnell Ildikó, magyartanárok*)
- „*Nagyon jó volt. Megérte elmenni.*” (*Cserni Anett*)
- „István verseit füzetben olvastam. Most nem vállaltam elmondásukat, mert az az érzés, amelyekről írt, hasonlóak voltak az enyémhez is, ezért is választottam zárásul Tóth Kati Hajtásod vagyok c. versét.” (*Rónyai Nóra*)
- „*Gratulálok a rendezvényhez. Felemelő volt a tanítványunkra történő emlékezés, és látni, hallani a sok tehetséges „utódot”, akik valóban hagyományt ápolnak, teremtenek.*

Köszönöm a szervezőknek és a résztvevőknek a tartalmas délelőttöt.” (Klinger Ádám, igazgató)

- „Egyszerűen kirázott a hideg, amikor Magó Pista verseit újra hallottam. Többen csodáltk a tanár urat, hogyan tudta „úgy” vezetni a műsort. És nagyon jó volt látni, hallani az újakat is.” (Tóth Józsefné, könyvtáros)
- „Hát még ha tudta volna Istvánról a tanár úr, hogy mekkora Újpest drukker volt. Egy-egy meccsen szinte teljesen kivetkőzött. Örületesen tudott szurkolni. Egész más volt, mint itt, az iskolában. Apu oltotta belénk ezt a lila-fehér örületet.” (Dr. Magó András, testvér, jogász)
- „Nagy öröm volt számomra az egész rendezvény. Mindenkinek csak gratulálni tudok.” (Dr. Mészárosné Nyitrai Éva, magyartanár, munkaközösség-vezető)
- „Késő este, amikor már elcsendesedett a ház, az ő kuckójában írta, éjszakánként a verseit... Mi rá nem tudunk egyszer-egyszer emlékezni. Ő mindig közöttünk, velünk van... Kis cetlikről, füzetekből szedegettük össze verseit, novelláit. Sokszor alig tudtuk az írását elolvasni. Majd 300 írását sikerült összegyűjtenünk. Örülök, hogy a Kör és az iskola segít ezek megjelentetésében.” (Magó István, édesapa)

Versmondó verseny

Dobos az éjszakában címmel tartottuk az idén – dr. Mészárosné Nyitrai Éva munkaközösség-vezető koordinációjában és szervezésében – a *Faludy György születésének 90. évfordulója alkalmából* hagyományos versmondó versenyünket. 23 középiskolás és öt általános iskolás tanuló versengését Rónyai Nóra, 10/B osztályos tanuló nyerte. Második lett Sendula Anita, harmadik pedig Batuska Georgina – mindketten a 10/D tanulói. Negyedik helyen végzett Iby Ildikó, 11/B és Dajka Orsolya, 9/D. Ötödik lett Németh Györgyi, 11/B, hatodik Csapi Edit, 9/D.

Az általános iskolások között Jakus Enikő 7/a osztályos izsáki tanuló végzett az első helyen. Második lett Dani Ágnes, 8/a, harmadik pedig Ócsai Petra, 8/c – mindketten Lajosmizséről.

Nyílt órák

A természettudományok és a történelem kínálta az idei Bolyai-napokon az ún. nyílt órákat. Nagy Péter fizikus (kecskeméti főiskolai kar) *Az emberi tudat manipulációjáról* tartott előadást. Dr. Hannus István, a Szegedi Egyetem docense a *Kémia és a társzművészetekről* szolt hallgatói előtt. *Középtértékek és alkalmazásaik* volt a címe dr. Bonifert Domonkos szegedi főiskolai tanár előadásának. Szijártó István pedig, a kecskeméti planetárium munkatársa *Az eltűnt idő nyomában – lyukak a fizikában* címmel tartott nyílt órát az érdeklődőknek. Dr. Szentkirályi László *Vándorúton Indiában és Tibetben* c. előadásáról „csupán” a képek hiányoztak. A történelemversenyre készülők pedig Koltay Gábor 1983-as magyar filmjét, az *István királyt* tekintették meg. Szabóné Ronkó Erzsébet a *Kiskunsági Nemzeti Park természeti kincseivel* ismertette meg a diákokat, Mészáros Marianna pedig görögországi élményeit osztotta meg tanulókkal diáképes előadásán. Dr. Kiss Tamás, a szegedi egyetem tanszékvezető egyetemi tanára *Fémvegyületek a gyógyászatban* címmel tartott előadást. Makk Ferenc egyetemi tanár *Az államalapítás kora* c. nyílt órájának a történelem iránt érdeklődők örülhettek leginkább. *Drog stop!* - címmel izgalmas beszélgetésre, amelyet Polacsek Lajos vezetett, került sor az „érintettekkel” is.

Beszélgetések a könyvtárban

A mostani rendezvénysorozaton is találkozhattak a volt és a jelenlegi diákok egy jó ízű beszélgetés keretében a könyvtárban. Kár, hogy az idén is gyér volt az érdeklődés.

Népdaléneklési verseny

A Bolyai-napok keretében tartották meg az idén is a *Kálmán Lajos Megyei Népdaléneklési Versenyt*, melyet az *Egyszólam együttes* koncertje követett.

Karácsonyest

Közös éneklés és színjátszók bemutatója

A rendezvénysorozatot a hagyományos karácsonyest zárta, amelyen a közös éneklésen túl Búti Csaba betanításában láthattuk *Karinthy Frigyes A dráma és Heltai Jenő Elmékedések a karácsonyfa körül* c. jeleneteit. Somogyi Judit határozott igazgató volt, Szabó Balázs „halk szavú”, gyorsbeszédű titkár, Mráz úr, a levakarhatatlan drámaíró szerepében Tarjányi Tamást láthattuk. A színházi szolgát, alias amatőr színikritikust és színjátszót Villám Attila alakította. Az est igazi sikere a Heltai-jelenet volt. Hornyák Henrietta és Villám Virginia jó kedvvel és tehetséggel játszott a öt- és hatéves kislányt. Domokos Gábornak, az apa szerepében ezúttal a bevonulási nagyjelenetnél több nem adatott meg.

XI. Bolyai Kupa Nemzetközi Leány- és Fiú Kosárlabdatorna

December 17-19. között került megrendezésre iskolánkban a hagyományos kosárlabdatorna. A lányok versenyében a *pécsiek*, a *szarvasiak*, a *szegediek* és a *bolyaisok*, a fiúknál a *marosvásárhelyiek*, a *pozsonyiak*, a *Toldi Miklós Középiszkola*, a kecskeméti *Bányai*, a *Kodály ÉZI* és a *Bolyai* csapatai vettek részt.

Eredmények

Lányoknál:

A Bolyai csapata: Rocsa Bettina, Tóth Adrienn, Szentkirályi Emese, Szabó Viktória, Nagy Ildikó, Laczi Tímea, Buzás Katalin, Szavercsenkó Kátya, Pálvölgyi Tímea, Benyovszky Éva, Demeter Éva, Kovács Krisztina. *Edző: Ábel József.*

Bolyai – Szarvas 66:57, Szeged – Bolyai 103:49, Bolyai – Pécs 64:75.

A Tornát a Szeged nyerte, a Pécs és a Bolyai előtt. Negyedik lett a Szarvas.

Az All-Star csapat tagjai között volt a bolyais Szabó Viktória. A hárompontos dobóversenyt is hazai versenyző, Benyovszky Éva nyerte.

A fiúknál:

A Bolyai csapata: Bolla Bence, Gábor Tamás, Balatonfüredi Dávid, Kiticsics Zoltán, Kukléta Károly, Pethő András, Rauscher István, Tormási Gábor, Sáska István, Jenei Gábor, Ondré Zoltán. *Edző: Tóth Viktor.*

Toldi – Bolyai 50:63, Pozsony – Bolyai 58:53, Kodály – Bolyai 39:55, Marosvásárhely – Bolyai 33:111, Bányai – Bolyai 58:63.

A Kupát a Bolyai nyerte. 2. lett a Bányai Júlia Gimnázium, 3. a Toldi, 4. Pozsony, 5. Kodály ÉZI, 6. Marosvásárhely.

Az All-Star csapat tagja lett a bolyais Rauscher István. Ő volt a „legjobb dobó” is a tornán. A zsákolóversenyt Kukléta Károly (Bolyai) nyerte.

Hírek – Hírek – Hírek – Hírek – Hírek

A januárban megrendezésre került Bolyai Kézilabdatornán jól szerepelt gimnáziumunk csapata. Az erős mezőnyben a 4. helyen végzett. A Torna *válogatottjába* Halász Máté került be. A *legjobb védő* címet Kovács Gyula nyerte el.

A Torna végeredménye: 1. *Ipari SZKI és Általános Gimnázium, Veszprém*, 2. *Serdülő válogatott*, 3. *Szegedi Kis István Református Gimnázium, Békés*, 4. *Bolyai*, 5. *Tolnai Lajos Gimnázium, Gyöngyös*, 6. *Gábor Dénes Gimnázium, Szeged*, 7. *Kerek utcai Gimnázium, Budapest*, 8. *Szolnoki Sportiskola*.

KÉRDÉSEK ÉS VÁLASZOK '2000

Az elmúlt tanévben Vargáné Hajdú Mária vezetésével egy kutatócsoport felmérést végzett, amelynek eredményeiről decemberi számunkban közöltük az első „tallózó” részt. A kérdőíves felmérés teljes dokumentációja a titkárságon olvasható.

Tudnál-e többet teljesíteni?

A válaszolók 86%-a mondta, hogy tudna jobb teljesítményt elérni. A 9.-seknek, pl. 91.73%-a, a 12.-sek 85.57%-a. A 10.-seknél ez az arány 82.53%, míg a 11.-seknél 81.98%. „Iggennel” válaszolt a „C”-sek 90 százaléka. A „D”-seknek „csak” 79.33%-a, míg a „B”-seknél ugyanez a válasz 88.23%-os, az „A”-soknál pedig 85.24%.

„Nemmel” válaszolt 53 fő (11%), a 11.-sek 16.21%-a, a „D”-seknek pedig 15.7%-a.

Miből adódik tanulási nehézséged?

A tanulási nehézségek között említette a rossz időbeosztást a válaszolók 37%-a (171 tanuló). 1995-ös felmérésünkben ez 31.6% volt. Érdekes, hogy a végzősök 41.34%-a (!) válaszolta ezt, a 10.-seknek 31.79%, a 9.-sek 38%, a 11.-sek 37.83%-ának baj van az időbeosztásával. A németesek panaszkodnak leginkább erre, 43.8%-uk küszködik tanulási időzavarral, a matekosoknál ez 38%-os, míg az általános/testnevelés tagozaton tanulóknál 33.6%, az angolosoknál a legkedvezőbb, ott a tanulóknak „csak” 32.77%-a „időhiányos”.

A „kintartás hiányát” is az előzőekhez hasonlóan jelölték be a válaszadók: 162 fő (35%). Öt évvel korábban ez 28% volt. A 10.-sek közül 45.23% panaszkodik „erre”, a 11.-seknél mindössze 27.92% „ez”. A 9.-sek és a 12.-sek egyharmadánál okoz gondot a kintartás hiánya: 33.05% és 32.69%. Az általános tagozatosok körében a legmagasabb ez az arány, 37.7%-uk küszködik ezzel a problémával, de az angolosok között is sokan vannak, akik erre panaszkodnak, 36.97%-uk, a matekosoknál mindez 34%, a németeseknek pedig 31.4%-a vallotta ezt.

Hiányos ismereteket jelölt meg a válaszadók 4%-a, húszan. 1995-ben ez 13% volt.

Egyéb okokra hivatkoztak hetvenen (15%). Öt évvel korábban 13% volt ez.

Igénybe veszed-e magántanár vagy magán-iskola segítségét?

A megkérdezettek 44.37%-a jár különórákra magántanárokhoz, nyelviskolákba. 205 fő. Akárhogy is nézzük, magas ez a szám, az arány! A végzősöknek több mint a fele, 54.8%-a, a 11.-sek 56.75%-a plusz órákat vesz. A 10.-seknél ez az arány 35.71%, a 9.-seknél 33.05%. Matematikából a válaszadók 17.31%-a (80 fő), angolból 14.5% (67 tanuló), németből 6.92%

(32 fő) jár különórára, magyarból ketten, történelemből heten, olaszból ketten, fizikából kilencen, kémiából öten és számítástechnikából egy tanuló veszi igénybe „még” magántanár segítségét.

A válaszolók 10.17%-a veszi igénybe magántanár szolgáltatásait korrepetálás céljából, közép- vagy felsőfokú nyelvvizsgára készül a tanulók 7.79%-a, felvételi előkészítőre jár 3.24%, 15 fő.

Milyen célból veszed igénybe?

Korrepetálás: 47 fő. Nyelvvizsgára való felkészítés: 36 fő. Felvételire előkészítő: 15 fő.

Mikor kell elindulnod, hogy beérij az első órára?

Már hat óra előtt útra kel a válaszolók 6%-a. 16% a következő fél órában indul el a Bolyaiba. Fél hét után száll buszra 22%. Hét és fél nyolc között indulnak el a legtöbben, 44%. A válaszokból az derül ki, hogy fél nyolc után 54-en indulnak „csak el”, 12%. Ők a potenciális elkésők. De azt is kérdezhetnénk, hogyan érnek be 7.35-re – a házirend szerint ugyanis ekkorra már az osztályterem környékén kell(ene) lenni mindenkinek.

Mikorra érsz haza vagy a kollégiumba?

3 óra előtt: 182 fő (40%). 15 és 16 óra között: 221 tanuló (47%). 16 és 17 óra között: 30 fő (7%). 17 és 18 óra között: 7 fő (2%). 18 óra után 17 tanuló ér haza, 4%.

Naponta mennyi időt töltesz utazással?

Három órát: 11 fő (2%). Két órát: 63 fő (14%). Egy órát: 125 fő (27%). Egy óránál kevesebbet: 256 fő (57%).

A fennmaradt szabadidődből a különböző elfoglaltságokra hetente mennyi időt fordítasz?

Általában 15 és 16 óra között érkeznek haza a tanulók. Átlagban 2.5–3 órát tanulnak. A fennmaradt szabadidő színes, sokrétű eltöltésére kérdezett rá kérdőív összeállítója. Meglehetősen „színes és sokrétű” válaszokat is írtak a tanulók. A százalékjelzésnél vegyük figyelembe, hogy nem mindenki „jegyezte” a kínálatot, így 0-tól 6%-ig is bizony voltak, akik nemleges választ adtak.

A tévézést és videózást a válaszadók 29%-a, 134 fő választotta a szabadidő eltöltésének egyik formájának. Legtöbbit a 9.-sek (34.7%-uk) és a „C”-sek néznek, 61%. A legkevesebbet a 11.-sek (6.16%). A rádiózást, zenehallgatást jelölte be a nagy többség. A 10.-sek 55.5%-a, az angol tagozatosoknak pedig az 55.46%-a. 233-an válaszolták, hogy sokat rádióznak, 105-en nem eleget, s 119 keveset. A számítógépezést jelölte meg legkedvesebb időtöltésének a 9.-sek 23.14%. A megkérdezett 462 tanulóból mindössze 82 válaszolta, hogy sokat számítógépezik, 18% ez. Nem eleget 85 fő, és keveset: 265 tanuló, 58%. Az átlagosnál is többet olvas újságot 88 fő, 19%. Évfolyamonként „ebben” alig van szóródás, a 11.-12.-sek 21%-a vallja be, hogy sokat olvas, ez a 9.-seknél 16.52%, a 10.-seknél 17.46. Önkritikusan nyilatkozik meg 172 tanuló (37%), hogy bizony nem eleget forgatja a lapokat, míg 188-an (41%), kicsit szomorúan jegyzi meg, hogy keveset olvassa a napi-, ill. hetilapokat. A matematika tagozatosok és az angolosok 44-45%-a vallotta be, hogy keveset olvas, a D-seknek ez 40%, az A-soknál 36. A

könyvolvasás sajnos kór- és kortünet. A 2000. év nem nagyon kedvez az olvasásnak, egyre gyérül, és vele együtt kopik az olvasmányélmény a tanulóknál. Módosultak a szórakozási, művelődési, ismeretszerzési formák és lehetőségek, és sajnos ennek esik áldozatul Gutenberg nagyszerű találmánya, a sokszorosított könyv. Nem furcsa, csak egyik kicsit szégyenteljes, hogy a válaszolók mindössze 10%-a olvas sokat, 206-an nem eleget (44%), 202 fő (44%) pedig keveset. A 9.-sek 46, a 12.-sek 44%-a volt hasonlóan a válasszal. Szomorú csak az, hogy a matematika tagozatosok 49%-as mondja ezt, hogy keveset olvas, az angolosok 42.8%-a, a németesek 36.36%-a. Íme, a bizonyíték, hogy a sok tanulnivaló mellett bizony nincs könyvélmény, csak „tankönyvélmény”. Az pedig, mint sokan tudják, elég sajátosan szürke, érzelemmentes. A sétát, kirándulást jelölte meg kedvenc szabadidő-foglalatosságnak 60 fő, 13%. A tanulási elfoglaltság mondatja valószínűleg ki 179 diákkal, 39%, hogy nem eleget sétál, kirándul, 209 pedig kifejezetten keveset (45%). Aktívan sportol 111 fő (24%). Ám amíg a 9.-sek között 46, a 10.-seknél már csak 28, 27 a 11. évfolyamon, és csak 10 a végzősök körében. Nagy kár! A fiatalok kedvenc szórakozási formáját, a moziba járást nagyon sűrűn bizony csak kevesek engedhetik meg maguknak, 34-en vannak ők, a válaszadók mindössze 7%-a. 90% nyilatkozott úgy, 412 tanuló, hogy nem eleget, keveset jut csak el a mozikba. Ennél is kevesebben járnak rendszeresen színházba, csak 19-en sűrűn, (4%). 419 tanuló jelezte, hogy bizony „hiányérzete” van a jó színház iránt. A hangversenyek, kiállítások látogatása ennél is szomorúbb képet ad, 7, illetve 4 fő az, aki rendszeresen részt vesz ilyen jellegű kulturális eseményen. Pedig lehetőségekben azért gazdag Kecskemét. Bár az itteni „mutató” arra enged következtetni, hogy a felnőtt lakosság körében is e szórakozási fajta egyre inkább a sznobokat elégíti ki, pusztán a megjelenéssel, már kevésbé a műélvezettel. Érdekes, hogy a sportprogramokon 101 tanuló (22%) sokszor részt vesz, az A-soknak pl. 38%-a, a B-seknél ez az arány már 15.9%, a C-seknél 18, a németeseknek pedig csak 14%-a aktív sportrajongó. A hobbira, illetve a házi munkákra vonatkozó kérdésre adott válaszok nem leptek meg bennünket. Réális a kép. Öröndetes viszont, hogy 279-en mondták, hogy sokat beszélgetnek (60%), pedig ez a családi és társas kapocs mintha kihálóban lenne. A legkevesebbet a D-sek, 57.8%, majd a C-sek, 59%, az A-sok 63%-a, a B-seknek pedig 61%-a. A következő kérdés szorosan kapcsolódott az előzőekhez:

A gimnázium által kínált lehetőségek közül talál-sz-e érdeklődésednek megfelelő szabadidős tevékenységet?

Az évfolyamonkénti megelégedettség foka a 9.-sek körében a legjobb: 51.2%-uk válaszolta, hogy meg van elégedve az intézmény által kínált lehetőségekkel. A 10.-seknek már csak 31.7%-a, a 11.-seknél ez az arány 25.2%-os, s nem meglepő, hogy végzősök körében csak 17.3%-os a tetszési index. Az angol tagozatokon tanulók 40.3%-a elégedett a programokkal, a C-sek és az A.-sok 31-32%-a. A legelégedetlenebben a németesek, mindössze 24.74%-uknak „tetszik” a programkínálat. A válaszolók 47%-a, 214 fő azonban nem elégedett ezzel. A 11.-sek 54, a 12.-sek 53.84%-a. A 10.-seknél ez az arány 43.65%-os, míg a 9.-sek körében 35.53%. A legelégedetlenebbek „itt is” a D-sek, 56.9%-uk nem talál megfelelő programra, utánuk a C-sek és a B-sek következnek 43.14%-kal, míg az A-sok 41.8%-a válaszolta, hogy „nem”. Itt is megjegyezzük, hogy a kérdőívet kitöltők 21%-a nem nyilvánított véleményt se ide, se oda!

Milyen témákról szeretnél többet hallani, milyen témákkal szeretnél foglalkozni az iskola segítségével?

Nagyon fontos azt is tudni, hogy mivel is akarnak foglalkozni a tanulók. Önismereti kérdések boncolgatására kíváncsi 142 fő, 30.73%). Legtöbben a 12.-sek részéről, 32.69%, és az A-sok

33.6%-a választotta ezt a témát. A pályaválasztással kapcsolatos ismeretekre kíváncsi a válaszadók 64.28%-a. Érdekes, hogy a 10.-sek 70.63%-a, a 9.-sek 71.07%-a, míg a végzősöknek mindössze 46.15%-a. Az egészséges életmóddal 120-an szeretnének behatóbban ismerkedni, 25.97%. Legtöbben a 12.-sek, 35%-uk. A szenvedélybetegségeket a tanulók egy ötöde akarja behatóbban megismerni.(92 fő). 123-an a párkapcsolatok, szexualitás, család témakört jelölték be. Legtöbben a 9.-sek, 32.23%-uk és a 12.-sek, 30%-uk.

A kérdőívekre adott válaszok – úgy hiszem –iránymutatók. Többségük tendenciákat (is) bizonyít. Vannak kifejezetten a korra és az életkorra vonatkozó és jellemző válaszok. Jó néhány kérdés-válasz a helyi érdekeket, lehetőségeket is felvetette – a továbbgondolás igényével.

Közösen kell tehát megkeresnünk a lehető legjobb választ ezekre. Mindkét oldalnak. Felelősen. A közös érdekért. Egyet nem szabad megtennünk: lebecsülni és túlértékelni a válaszokat. Helyén kell őket kezelni, a felvetéseket, ha lehet, megoldani. Mindez, tudjuk, erőt próbáló nehéz feladat az ezredforduló iskolájában, a kamaszodó Bolyai-gimnáziumban.

Dr. Kovács István

PORTRÉ – MÁSKÉNT

AKI VÁLASZOL: JÁMBOR ZSOLT,

Bolyai-díjas tanár

- Hogy fér össze a zene a családdal?
- Zseniálisan. Legalábbis az elmúlt tizennégy év mutatja, hogy nagyon jól. Szóval – zenélünk és muzsikálunk otthon, ugyanis feleségem énektanár. Fontos tehát a zene, s persze a rendes családi élet.
- Kislánya szép eredményeket ér el csellóversenyeken. Mondana róla néhány szót?
- Nagyobbik lányom, Janka, tavaly az országos csellóversenyen 3. lett. Idén, a nemzetközi versenyen második helyezést ért el. Csellista akar lenni, és úgy néz ki, tehetségesebb, mint én valaha voltam. A kisebbik lányom hegedül, a dél-magyarországi versenyen második lett.
- Fiatalkorában milyen könnyűzenét hallgatott? Ki(k) volt(ak) a kedvence(i)?
- A Rekordot, amelynek én is tagja voltam. Saját zenét játszottunk, és az országos tehetségkutató versenyen bejutottunk az első tízbe. Mit hallgatok? LGT-t, s a hetvenes évek végét. Külföldi rockzenét, klasszikusokat, kedvencem a Beatles, a Rolling Stones, a Dyre Straiss, a Queen, a Cream és a Jetro Thull, Mahalia Jackson. Miles Davis, Keith Jeret.
- Milyen érzés volt átülni Trabantból Suzukiba?
- Pont olyan, mintha Suzukiból Audiba. Nagyon szerettem a Trabantot, megbízható volt.
- Mit csinál legszívesebben szabadidejében?
- Sajnos, az elég kevés van. Barátokkal beszélgetek, kórusban énekelek, szeretek sportot nézni (focit). Éjjel sok zenét hallgatok, szeretek olvasni, csak nincs rá elég időm.
- Van kedvenc költője?
- Pilinszky.
- Zeneszerzője?
- Mozart és Bach.
- Sportolója?
- Pelé.
- Étele?
- Rántott hús, zsírban sült krumplival és uborkasalátával.
- Ön szerint mi a vonzó a tanári szakmában?

- Legvonzóbb az, amikor órán vagy kóruspróbán azt veszem észre, hogy valaki önfeledten énekel, átadja magát a zenének. Sok erőt ad, ha ezt tapasztalom. Büszke vagyok, amikor látom, hogy valaki a zenére vevő, és azt vissza is jelzi. A lényeg: átadni valamit!
- Hogy került a Kecskemétre, egyáltalán – a Bolyaiba?
- Ceglédi vagyok. A tanácsnál jelentkeztem, hogy szeretnék tanítani. Olyan primitív emberek ület ott, hogy meg sem kérdezték, milyen szakos vagyok. Vonattal Kecskemétre utaztunk a menyasszonyommal, ahol tárt karokkal fogadtak. A Béke Téri Általános Iskolából Klinger Ádám csábított a Bolyaiba, célja a zenei hagyományok megteremtése volt.
- Hogy érzi, megkopott-e valami az ön kezdeti lendületéből, munkájában az évek során?
- Nem egy folyamatos kopást, hanem hullámvölgyeket érzek. Belefáradtam. A jó hangulat Zengő aula próba helyre zökkent. Néha magamba tudok ezért roskadni, fáradtabb vagyok, mint régebben. De az ambícióim, úgy érzem, töretlenek.
- Hol szokott nyaralni?
- Általában a Szelidi-tónál. Az anyósoméék nyaralójában, ahol hosszabb időt töltünk el. 3-4 napot az ország különböző pontjain – főleg hegyvidéken – töltünk, és a kórusral utazunk külföldre.
- Szokott eljárni a haverjaival szórakozni?
- Igen, de egyre ritkábban, ahogy nőnek a gyerekek. Ha nem is hetente, havonta egyszer elmegyünk biliárdozni. Sokkal sűrűbb, ha valamelyikünknel összejön Activity-t vagy Ki nevet a végén?-t játszani. Vagy táncolni megyünk, de ez ritka.
- Mi a véleménye a fiatalokról? Hajtogatja még, hogy „bezzeg az én időmben”?
- Sohasem az jut eszembe, hogy rosszabbak vagy jobbak magatartásban. Kevesebb idejük jut önmagukra. Én mint gimnazista, sokkal többet éltem, mint a maiak. Saját programokat szerveztünk. Önállóak voltunk a közösségi életben. Ezt mint IDB összekötő is tapasztalom. Sok a közöny. „Bezzeg az én időmben!” – jobban kihasználtuk a fordított napot.
- Mit változtatna a mai fiatalok zenei ízlésén? Egyáltalán – változtatna?
- Változtatnék! Gondolkozzanak el azon, hogy mennyire igényesek magukkal szemben! Miért ez az, ami jó? Egy zene mitől jó?... A divatnak sok szerepe van az önállóságban. Ne legyen ilyen egyszínű minden. Nem a műfaj a lényeg, hanem az igényesség.
- Ön milyen típus: stréber, lusta, esetleg Casanova vagy visszahúzó netán?
- Stréber nem vagyok, jó lenne egy picit lustának lenni. Casanovának 15 évvel ezelőtt éreztem magam. Meglepődnék, ha bárki is azt mondaná rólam, hogy visszahúzó vagyok. Nem szeretem, ha csend van körülöttem. Picit többször képzelem, hogy igazam van, mint ahányszor „tényleg”.
- Ha csak egy kérdést tehetne fel a mai diákok viselkedésével kapcsolatban, az mi lenne?
- Nem tennék fel egyet sem. Sok kérdésem van, de hál’ Istennek a legtöbbre választ is kapok.
- Lenne-e ismét gyermek, s miért?
- Nagyon! Bizonyos dolgokban máig is az vagyok. Szeretek játszani, nem szeretek veszíteni. Könnyen sértődékeny vagyok. A gimnáziumban és a főiskolán éreztem, hogy szabad vagyok. Élveztem a felhőtlen szabadságot.
- Ön szerint milyen a tanár-diák kapcsolat a Bolyaiban?
- Sok helyen tanítottam a városban, és úgy érzem, jó – a többihez viszonyítva. Nem egysíkú. Sok egyéniség van a tanárok közt, s ez harmonikus egyensúlyt nyújt. Ha egy diák ezt nem kihasználja, hanem felhasználni akarja, ebből sokat tud profitálni.
- Mit gondol, van-e fölösleges tantárgy?
- Nincs. De lehet, hogy egy tantárgyon belül egy bizonyos tananyag van annak a „mélysége” fölösleges.
- Szívesen osztályozza a diákokat énekből?
- Nem. Nem az a fontos, hogy meg tudja-e csinálni, hanem, hogy akarja-e azt, hogy közelebb kerüljön hozzá a dolog.

- Hisz Istenben?
- Igen.
- S a túlvilágban?
- Reménykedem.
- Milyen volt először, s azután szerelmesnek lenni?
- Minden nagyszerű volt. Rengeteget kaptam a szerelemben. Ha szerelmes voltam, akkor nagyon... Kicsit – soha!
- Önnek volt-e valamilyen csábítási trükkje?
- Udvaroltam, szó szerint. Megdicsértem, észrevettem, ha más volt a haja. A magam módján szerettem bókolni. Tudattam, hogy a nő a férfi számára egy csoda. Verseket írtam, énekeltem, szerenádokat adtam.
- Hisz abban, hogy „szerelem első látásra”?
- Igen, bár nem volt benne részem.
- Sör? Bor? Vagy pálinka?
- Bor. Pálinka. Sör. Bor. Soha nem a mámorért, hanem az ízért és a zamatért.
- Cigaretta?
- Tíz évig dohányoztam. Gimnazista koromban kezdtem...
- Ön mit vár személyesen az új évezretdől?
- A gyerekeim találják meg a helyüket, a munkában maradjon meg az ambícióm. Globálisan pedig remélem, hogy minden előrejelzés ellenére még eléldégélünk 1000 évig itt, a Földön. S remélem, Bachot sohasem felejtik el.

Járvás Andrea és Rónyai Nóra

ÉRETTSÉGI – ÉRETTSÉGI - ÉRETTSÉGI

Még pár nap, és...

Még pár nap, s elkezdődik számodra a nagy számvetés időszaka, az érettségi vizsgák írásbeli szakasza. Telnek-múlnak az órák. Még 48! Még 24 óra van hátra május 14-ig, a türelmetlenül és szorongással várt napig. De nyugi! Izgulnak érted és veled jó páran, szüleid, barátaid. Ám a dolgozatot csak te írhatod meg!

Hétfő. 2001. május 14. 8 óra. Bekapcsolják a rádiókat, bömbölnek már a tévék az osztálytermekben. Mindenféle hírörület, fenébe kívánt közlemények hangzanak el, s még az időjárás-jelentés is! „Hát nincs rám tekintettel senki?”... Még mindig nem ... És még mindig nem mondják! 8 óra 5 perc. Egy seszínű, girhes, időhúzó bemondónő idegesíti az érettségizőket. Nem kellene rá figyelned, mégis ott lesz! De figyeld csak, mit mond a szakállas? – „Ismertetem az 2000/2001. tanév írásbeli érettségi tételeit magyar nyelv- és irodalomból...” És elhangzanak a címek, egymás után, lassan, kiírva, megmásíthatatlanul most már... És látod? Ezért kellett izgulni?

A „háromból” egyet kell választanod. Az első egy átfogó témát kínál majd számodra szabadon választott versek vagy novellák elemzésével, értelmezésével. A másik /két/ téma műelemzés lesz. Az átfogó témakör egy nagyobb irodalomtörténeti korszakot, stílusirányzatot, egy-egy alkotó pályaszakaszát, annak motívumait, jellegzetes műfajait is megjelölheti. Egy szerző keres tehát több művet! De az is lehet, hogy 2-3 költő/író is lehet „közös” téma. A műelemző tételben a megnevezett műalkotást részletesen, nagyobb összefüggésekben kell (pl. irodalmi korszak, pályaszakasz bemutatásában, műfaji jellemzőkkel) értelmezned. A megadott mű, vers vagy novella, egyaránt lehet tanult, ill. nem tanult anyag. (Többnyire azonban megtalálható a szöveggyűjteményben! Már a kezdedben is volt, csak nem tudtad!) Azonban volt már arra is példa, hogy egy-egy dráma vagy regény

elemzését várták a vizsgázótól. Ez bizony nehéz feladat. Az egyik legnagyobb erőpróba. Hisz nincs szöveged, nincs „idézet-mankód”, csak a felkészültségedben, memóriádban bízhat.

240 perc! Tudod, te, hogy az mennyi, amikor a suliban csak amolyan kilencvenperceseket írogattál? Jól oszd be az idődet! Többször olvasd el a címekeket. Értelmezd azokat! Alaposan gondold át a választásodat! Néhány perc, és a szöveggyűjtemény szemelvényei igazolják választásod helyességét, ill. gyengéit. Kb. $\frac{3}{4}$ 9-re már túl is vagy az első katarzison! ... Ötleteidet, vázlagszerű megérzéseidet vedd papírra. Meglásd, rövid idő után, a koncepciód alapján kezdenek megjelenni a kulcsszavak, a tételmondatok, amelyek majd dolgozatod alapját képezik majd. A jó vázlat – részsiker!

De milyen legyen a „felütés”? Ne feledd magyartanárod szavait: „A bevezetés nem az első mondat!” Sokan részletesen, szó szerint kidolgozzák a bevezetést. Ha igényes vagy, (és van rá idő) más részeket is kidolgozhatsz a pizkozatban. S látod, milyen jó, hogy leírtad „nyersben”, rögtön kitűnnek szóismétléseid, stílushibáid. Itt még javíthatsz: tedd gördülékennyé, harmonikussá az egyes szövegrészeket, s azok egymásutánját. A kötőelemek, láthatod, milyen fontosok. De ne beszélj mellé! A lufi-eregetést, a szópanelet, az üres töltelésszavakat hagyd „másra”, próbáld eredeti lenni, s „ne fordítsd le a művet”, azzal csak degradálsz a művészetet! Fordíts gondot a helyesírásra! A nyelvtani jegyben ez a „rész” – döntő! Ha idézel, azt pontosan, szabályosan tedd! Az arányokról ne feledkezz meg, az idézet valóban szemléltetés legyen, bizonyító erejű.

Amilyen fontos a bevezetés, olyan fontos az igényes kifejtés is, az írásban is jelölt, látható tárgyalás részben, de legalább ilyen fontos a jó lezárás is. Itt összefoglalhatod állításaidat, általánosításaidat, személyes véleményed is itt közölheted. Ahogy az órára nézel, jócskán eltelt már 2-3 óra. Legyen még idő a dolgozat alapos átolvasására is, az apróbb hibák kijavítására. Ha javítasz, szabályosan tedd! A dolgozatod összbenyomását – ha kis részben is, de a – külalak segít(het)i, illetve ront(hat)ja. Használj margót, sorvezetőt, ékezeteid, betűalakjaid legyenek szabályosak. Hagyd máskorra a modoros írásodat!

Megírtad! Ugye, nem is volt olyan borzasztó! Alaposan elfáradtál! Pihened kell – a másnapi matek miatt is. Ha azonban van még energiád, a tévé délutáni „érettségi” műsorába belepillanthat, bár jobban teszed, ha inkább alszol! Dolgozatod ugyanis megmásíthatatlan! Javításra nincs lehetőség! A tévés tanár pedig amolyan „izgalomforrás”, az ő megoldása is „csak egy” megoldás, ne feledd!

Bízz magadban, tudásodban! Ez a legnagyobb erőforrásod. Évek óta készülsz erre a vizsgára, május 14-én itt a lehetőség! Élje vele! Addig is izguljunk együtt, sok sikert kíván:

Dr. Kovács István

Amik már voltak...

A magyar írásbeli témái

1980-ban: 1. „... megint élek, kiáltok másért, Ember az embertelenségben.” – Ady Endre költészete az első világháború idején

2. *Berzsenyi Dániel Levéltöredék barátnémhoz és Radnóti Miklós Levél a hitveshez c. versének összehasonlító elemzése vagy*

Sánta Ferenc Sokan voltunk c. novellájának elemzése

1981-ben: 1. Petőfi Sándor költészete a forradalom és a szabadságharc idején

2. *József Attila Anyám és Mama c. versének összehasonlító elemzése vagy*

Csehov Fájdalom c. novellájának elemzése

1982-ben: 1. Radnóti lírája a második világháború idején

2. *Vörösmarty Mihály Ábránd és Petőfi Sándor Reszket a bokor mert c. versének összehasonlító elemzése vagy*

Gelléri Andor Endre A szállítóknál c. novellájának elemzése

1983-ban: 1. A táj szerepe József Attila gondolati költészetében

2. *A romantikus gondolat és képalkotás Vörösmarty Mihály Gondolatok a könyvtárban c. költeményében vagy*

Elemezze Kosztolányi Aurelius c. novelláját

1984-ben: 1. Berzsenyi Dániel elégiái

2. *Értelmezze Petőfi Sándor Puszta, télen c. költeményét! vagy*

Értelmezze Krúdy Gyula Utazás éjjel c. novelláját!

1985-ben: 1. A haza és emberiség gondolata a reformkor költőinek műveiben

2. *Értelmezze Radnóti Miklós Sem emlék, sem varázslat c. költeményét! vagy*

Egy szabadon választott életmű vagy irodalmi alkotás értelmezése 1945 utáni magyar irodalomból

1986-ban: 1. Ady Endre szimbolizmusa néhány szabadon választott költeményének értelmezése alapján

2. *Értelmezze Vörösmarty Mihály Előszó c. költeményét! vagy*

Értelmezze Mikszáth Kálmán Fili c. elbeszélését!

1987-ben: 1. A romantika korának életérzései és sajátos stílusjegyei néhány szabadon választott mű alapján

2. *Értelmezze Arany János Mindvégig c. költeményét! vagy*

Értelmezze Karinthy Frigyes Találkozás egy fiatalemberrel c. novelláját!

1988-ban: 1. Arany János művészi kompozíciói az Ágnes asszony és a Szondi két apródja c. balladában

2. *Értelmezze Kosztolányi Dezső Hajnali részegség c. költeményét! vagy*

Az abszurditás és a groteszk kifejeződési lehetőségei az egyperces műfajában – egy szabadon választott Örkény István-novella értelmezése

1989-ben: 1. A gyermekmotívum jelentései József Attila költészetében szabadon választott művek alapján

2. *A beszédhelyzet és az érvelés szerkezete Vörösmarty Mihály Szózat c. költeményében vagy*

Természeti és társadalmi lét Nagy Lajos Január c. elbeszélésében

1990-ben: 1. Múlt, jelen és jövő Kölcsey Ferenc műveiben

2. *József Attila sorsának és költészetének megidézése Nagy László József Attila c. versében vagy*

A megismerés fokozatai Kosztolányi Dezső A kulcs c. novellájában

1991-ben: 1. A szerelem mint lírai ihletforrás a XX. századi magyar költészet néhány alkotásában

2. *Berzsenyi Dániel Levéltöredék barátnémhoz című versének értelmezése vagy*

A műfaj jellegzetességei egy szabadon választott magyar vagy világirodalmi novella alapján

1992-ben: 1. A számvetés mint lelki helyzet és versszervező elv néhány magyar költeményben

2. *Kosztolányi Dezső Halotti beszéd című versének értelmezése vagy*
Jellem- és helyzetkomikum egy szabadon választott drámai alkotásban

1993-ban: 1. A költői én és a külvilág változásai Babits Mihály költészetében

2. *Csokonai Vitéz Mihály A tihanyi Ekhóhoz című versének értelmezése vagy*
Egy szabadon választott XIX. századi magyar regény elemzése

1994-ben: 1. Elégikus költemények és balladák mint Arany János lélekállapotának kifejezői az ötvenes években

2. *Ady Endre Az eltévedt lovas című versének elemzése vagy*
Egy XX. századi magyar regény vagy novella elemző bemutatása

1995-ben: 1. A reneszánsz életszemlélet megjelenítése Janus Pannonius és Balassi Bálint költészetében

2. *Vörösmarty Mihály Előszó című versének elemzése vagy*
Mikszáth Kálmán vagy Móricz Zsigmond egy szabadon választott regényének elemző bemutatása

1996-ban: 1. A hazai táj, a szülőföld, az otthon megjelenítése a magyar költészetben néhány mű alapján

2. *Kérdések és válaszok Madách Imre Az ember tragédiája című drámai költeményében vagy*
Illyés Gyula Bartók című művének értelmezése

1997-ben: 1. Ady Endre jelképvilágának jellemzői néhány versének tükrében

2. *Petőfi Sándor A XIX. század költői című versének elemző bemutatása vagy*
Grotteszk látásmód Örkény István egy szabadon választott elbeszélésében vagy drámájában

1998-ban: 1. A magány sokszínű ábrázolása a magyar líra néhány alkotásában

2. *Arany János Epilogus című versének elemző bemutatása vagy* Kosztolányi Dezső
egy szabadon választott prózai alkotásának értelmezése

1999-ben: 1. A helytállás és a hősiesség erkölcsi eszménye a XVI–XVII. századi magyar irodalomban

2. *Tóth Árpád Esti sugárkoszorú c. versének elemzése vagy*
Egy szabadon választott XX. századi magyar dráma elemző bemutatása

2000-ben: 1. A „haza és haladás” kérdései a XIX. század első felének lírájában, vagy

2. *József Attila Óda című versének elemzése vagy*
Móricz Zsigmond egy szabadon választott novellájának elemző bemutatása

2001. május 14. ???

MATEMATIKA

Volt feladatsorok

<i>Évszám</i>	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1984.	627.	461.	3359.	2311.	4060.	1780.	20.

1985.	1193.	2009.	3534.	3038.	34.	2955.	56.
1986.	3224.	2278.	2043.	773.	1600.	3188.	102.
1987.	3228.	1327.	1511.	2415.	2914.	3478.	42.
1988.	1266.	3499.	3354.	2703.	2927.	975.	41.
1989.	720.	3532.	1537.	2438.	3135.	2968.	90.
1990.	580.	1831.	3239.	3972.	3069.	1049.	102.
1991.	566.	1723.	3060.	1906.	3483.	461.	90.
1992.	971.	3226.	1551.	2139.	4065.	2475.	101.
1993.	1270.	3261.	2006.	3576.	2902.	977.	63.
1994.	585.	2010.	3392.	2438.	3501.	461.	40.
1995.	1276.	2548.	3238.	2305.	486.	3510.	87.
1996.	1193.	1851.	791.	3412.	2027.	4063.	87.
1997.	1214.	1548.	2385.	3054.	3196.	4051.	37.
1998.	1068.	2066.	3385.	2394.	861.	4036.	63.
1999.	721.	3329.	2988.	2270.	3511.	2476.	43.
2000.	55.	545.	1089.	1824.	1837.	2391.	3121
2001.	???						

Néhány jó tanács a matematika érettségire

1. A DOLGOZAT FORMAI KÖVETELMÉNYEI:

- A sorvezető segítségével készíts a dolgozatlapon 2 centiméteres margót!
- A dolgozatot **tollal kell írni**, csak **az ábrákat lehet ceruzával** készíteni.
- Az ábrákat **a pizkozaton is** vonalzó és körző segítségével rajzold, az adatoknak megfelelően méretezd!
- Koordinátarendszert a sorvezető négyzetrácsos felével tudsz készíteni.
- Írásod legyen európai, balról jobbra, fentről lefele haladj!
- Az érettségi dolgozat nem kifestő, ha valamit rossznak ítélsz **egy** átlós vonallal húzd át!
- A pizkozat lapokat is egy átlós vonallal át kell húznod a dolgozat beadása előtt!
- A dolgozatlapon „Tétel” címszava után sorszámozva írd fel a feladatok számát!

2. A DOLGOZAT TARTALMÁHOZ:

- Minden feladatot figyelmesen olvass el!

- Annak a feladatnak a megoldásával kezdj, amelyikről úgy gondolod, hogy kapásból meg tudod oldani.
- A feladatot **figyelmesen olvasd el!**
- Írd fel a feltételeket, gyűjtsd ki az adatokat!
- **Készíts megoldástervet!**
- Írd fel a szükséges összefüggéseket, azokat **ellenőrizd** a függvénytáblázatban!
- **Állításaidat indokold**, használd a matematika jelöléseit!
- Az adatokat számszerűen helyettesítsd az összefüggésekbe és ne csak a számológépbe írd be azokat!
- **Végezz ellenőrzést!**
- Ha úgy gondolod, hogy kész vagy a feladat megoldásával, akkor **újra olvasd el** a feladatot és válaszolj az ott feltett kérdésekre.
- **A tanult tételeket tanuld meg, mert ennek tudása biztos 12 pontot jelent!**

Sikeres érettségit kívánok minden érettségizőnek:

Varga József,
A Matematika munkaközösség vezetője

ÁCS ARNOLD BENCE GLOSSZÁI PILLANAT

Végzős diák lettem, s most itt állok, nem tudok semmit. Felnöttem? Dehogy. Csak belenöttem a bizonytalanságba. Mint minden, most létem is bizonytalan. Ha felvesznek, ez a gondom is megszűnik pár évre. De csak sejtem, és nem tudom, mit tegyek, ha nem kellek. „Pályakezdő munkanélküli.” „Betanított munkás.” „Házicseléd külföldön.” Mind borzalmasan hangzik. De hat év múlva is borzalmasan hangzik majd. Elkerülni nem lehet, csak halogatni.

Hogy fogom elérni az áhított célt? Hogy lesz majd családom? Házam? Szép autóm, s miből utazunk majd messze vidékekre, s onnan haza, újra haza? Ki fog majd rám mosolyogni unalmas téli estén? Platinát és gyémántot álmodtam. Az álmot még látom, de az odavezető utat – vajon – majd megtalálom?

A „B” LAPHOZ CSATOLNI KELL (múltidéző káosz egy felvonásban)

2 db felbélyezett C/5-ös boríték ajánlottan 3 db válaszboríték B/5-ös saját névre felbélyegezve érettségi bizonyítvány másolata a kézhezvételtől számított három napon belül érettségi bizonyítvány év végi osztályzatok másolata hitelesítve ME az összeg jelentkezésekként 2500 Ft a csekket postán telefonon személyesen kéz alatt lehet átvenni az intézmény portáján az okmányokat másolatban kell csatolni 2 db A/5-ös boríték saját címre ajánlottan felbélyegezve iktatószám nem a jelentkező tölti ki a többletpontokat a „B” lap 6. a vizsgamentességet a 7. pontban kell kérni előre vagy hátra kérelem az előző évi felvételi eredmények beszámí... ja ez majd jövőre kell szakmaszám szakma megnevezése ha van ha nincs kézzel írott önéletrajz három darab saját címre megcímezett közepes méretű boríték pecsét dátum osztályfőnök aláírása csak a 2001-ben érettségizőknek az utolsó év végi helyett annak első félévi hitelesített bizonyítványának fénymásolatát nyelvvizsgát önéletrajzot két darab megfelelően felbélyezett közepes C/5-ös méretű borítékot saját címre ajánlottan...

Pályázat

Az Irodalmi Bolygató és a Magyar munkaközösség vers- és novellairó pályázatot hirdetett szeptember. Az eredményhirdetésre a Bolyai-napokon került sor. A Schnell Ildikó, Dominek Zsolt, dr. Kovács István összetételű zsűri a következő döntést hozta:

A Vers kategóriában 1. Brada Hedvig, 12/D osztályos tanuló. 2. helyezett lett Tengeri Dalma a 11/B-ből, harmadik Szabó Viktor, 12/A.

A Novella kategóriában első helyezett lett Lombos Péter, 11/D. Második Orosz Ildikó, 10/A, harmadik Bóti József, 10/C.

Lombos Péter

Nap, mint nap

1.

Mindenki csak áztat azzal, hogy ha becsületesen tanulunk, és utána tisztességesen dolgozunk, szépen megélhetünk.

Lehet saját családi házuk, egy túrhető autó, csodaszép feleségünk és remek gyerekeink. Ezzel szemben az életben van egy pár munkanélküli, aki elvegetál két segély között, hacsak el nem issza az egészet hónap közepére. Aki dolgozik, az látástól vakulásig izzad a munkahelyén, alig tudja ellátni a családját, az asszony megcsalja, a gyerekei utálják, a szülei és felesége szülei is megvetik, szarik rá a főnöke, a munkatársai, a szeretője váltig ott akarja vetetni magát.

Kemény az élet, mi meg puhányként jövünk ki az iskolai búra alól.

2.

Lenéznek az osztálytársak, a diáktársak, a barátok a hobbimért. Olvasok. Ráadásul nem is keveset.

Kedvencem a sci-fi (főleg Nemere István művei), emellett a durvább horror-regények (Bret Easton Ellis: Amerikai psycho), élükön a második világháborús művek és annak utóhatásaival foglalkozó regények, valamint a rasszizmust taglaló művek (Fajelmélet – fajüldözés, Soweto, a fekete pokol, Merénylet Hitler ellen).

De ma mit olvas a többség, felnőtt, fiatal egyaránt: Cosmopolitant, Meglepetést, Százszorszépet, IM-et, Bravót, Popcorn, valamint az aktuális moziműsort. És hogy tudnak olvasni? Akadozva, elnyelik a szavak végét, nem értik meg sem a kötelező olvasmányokat, a világirodalom nagyjait.

Olvasni kell, kötelező, szükséges. Fejlődik a fantázia, a gondolkodásmód, és nem kell majd szégyenkezni a gyerek előtt, ha ő jobban olvassa el a mesét kiskora ellenére.

Ez egy ilyen társadalom lett, de a fejlett és a fejlődő világ is egyaránt elhülyíti az embereket: sivár nagyvárosok, szürke emberek, szürke nagy házak, szürke buszok, szürke állatok, szürke fű és ég és föld.

És akkor jön veled szembe egy barna hajú, kellemesen árnyalt bőrű, jópofa színű ruhákat hordó lány, tengerzöld szemekkel, és magával ragad.

3.

A halhatatlan. Az egyetlen. Az igazi. Az utánozhatatlan. A felülmúlhatatlan. Az egyedülálló. A megismételhetetlen. Az egyedi. Az emberközeli. Az étellel teli. A reklám.

Mindenki szereti a reklámot, mert e nélkül nincs jelen. Hogy is nézhetnénk meg egy jó filmet anélkül, hogy tíz percenként ne értesülnénk Zsuzsa nehéz napjairól, Tamás fejfájásáról, a kedvenc rágógumink új összetevőjéről, Judit hajának korpásodásáról, a legjobb mosószer 40

fokos tisztító erejéről, a nagymama reumáját elmulasztó csodakenőcsről, a gyerekek csontjainak erősítését szolgáló pezsgőtablettáról, és mindenről, amit kifejejtettem még.

Ugye, milyen unalmas is lenne mindezek nélkül, mondjuk az Esőember vagy a Szarvasvadász c. film, de a Leo di Capriós Titanicot ezek emelik a csúcsockig, hiszen megment minket attól, hogy több mint három órát üljünk egy helyben, vagy feküdjünk (vagy ki mit csinál más tévzés közben) a tévével szemben.

A reklám halhatatlan. Felülmúlhatatlan. Egyedülálló. Megismételhetetlen (pedig még mindig mennek a több éves reklámok). A reklám az reklám. Nekünk meg ki kell bírnia kis Ádám koszos pelenkájának kicserélését, a nehéz napok elviselésére mankót nyújtó „ultra hiperszívó” hatású tamponok egész sorát. Mert minket *ez érdekel*.

De nem akkor, mikor már felcsigáztak bennünket. És bumm: jönnek az újabbak.

4.

Rátaláltam a lehető legjobb társkereső szolgálatra, amely csak létezhet. Ezután nem kell felesleges számokat a telefon memóriájába bepötyögni, havonta a magányosok klubjába eljárni, csak – élni kell.

Ki kell lépni az utcára, amely a legkülönfélébb partnerek egész sorát vonultatja fel, csak mi nem vesszük észre. Lehajtott fejjel járunk egy megterhelő nap után, a körülöttünk levők meg mit sem foglalkoztatnak. Emeljük fel büszkén a tekintetünket, a beton helyett nézzünk az emberekre, és aki őszintén válaszol szemünk örök kérdésére, az lesz a partner. A közvetítő irodát ki kellene pucolni, túl kéne lépni az eddigi sikertelenségeken, óvni kellene a közvetítő iroda küllemét. Hogy néz ki egy ilyen iroda, ahol egyes vendégek a dollár milliárdjaikba hálnak bele, míg mások a napi betevő nélkülözésébe? Egy olyan iroda ez, ahol a tagok egyik fele belehal az unalomba, a hétköznapisága, a másik fele meg a végelgyöngülésig van dolgoztatva, napról napra csak tengődik.

Mindannyiunk vágyik az őszinteségen alapuló kapcsolatokra, de ezt még nem találták meg. Most megkapják tőlem ezek az emberek az Univerzum legjobb társkereső irodájának címét: ez a Föld nevű bolygó, ahol élünk. A város, ahol laknunk – a nekünk való partnerek megtalálásának helye. Lássatok, ne csak nézzetek!

(A Bolyai- napokra meghirdetett novellairó pályázat győztese. A 11/D osztályba jár. Zene és lélek c. írását a decemberi számunkban (25.) közöltük.)

BRADA HEDVIG

A HALÁLJÁRAT

Egy titkos rendszert kutatok csendben
S rá kell jönnöm, nincs minden rendben:

Az élet gyorsvonatára szállt
Egy aprócska, rohanó világ,
Melyben az emberek egymást ölik
Míg a hamis békét is megtörik.
A nagy szavak is porba hullnak,
Eltapossák és mind megfúlnak.
Az ember néz, de semmit se lát,
Terveket sző, de nem lépi át
Helyettük senki az akadályt.
Senki sem törli le a homályt,
Bús életük mocskos ablakán.

De van, ami sosem változik:
A világ nem magyarázkodik,
Mit, miért, hogyan és minek –
Nem felel soha! Senkinek!
Mindenki él tovább monoton,
Némán utazik a vonaton,
Az élet zötyögős vágányán,
A pokolba húzó sínpályán,
És ennek az útnak a végén
A végzet vár a peron szélén.

De látod, melletted a vészfék:
Fogd hát, húzd meg, gyorsan szállj le,
Mert a vonat sosem áll meg!

BÓTI JÓZSEF

ELHAGYATVA

Egy rossz mondattal kezdődött,
Egy forró csókkal végződött,
Én hibáztam vagy az élet,
Kezemben tartom gyűrött képed.

Egy csodálatos történet,
Lényem elleni merénylet,
Mi lesz velem, ha elmész?
A szerelem is elvész?
Most már késő. Elmentél.
Pár hét alatt másé lettél.
Másnak súgysz szép szavakat,
Másnak kívánsz szép álmokat.

Nem akarom, hogy itt hagyj!
Ülj le mellém, kérlek, maradj!
Ölelj úgy, hogy érezzem,
Örökre itt maradsz, végzetem.

Csak ez a pillanat maradt nekem,
Szívem széttépte a szerelem.
Még most sem értem mi volt az ok,
Nélküled elsüllyedt kő vagyok.

ÚJRA LÁTTALAK

Ültem a buszon, s álmod láttam,
Behunytam a szemem, s rád találtam.
Ott ültél mellettem, s szelíden, lágyan,
Csak te voltál a reggel forgatagában.

Száguldó sasként szálltam,
Minden éjjel merengve kószáltam.
Nem tudom, mire, de vártam,
Szívemet szemed elé tártam.

Lassított a busz, felszálltál,
Mosolyogva felém indultál,
Rosszabb volt, mint egy jégverem,
Pillantásod nem követte szemem.

Tűzgolyóként hagytad el a helyem,
Kinyílt bennem a halottas terem,
Másnap csak így szólt: Menj el!
Rábomlott énemre a fekete lepel.

TENGERI DALMA

ÁLARC

Kacajból feltörő sóhajtás,
Szemben megcsillanó fájdalom.
Szívből magasra törő bánat,
Mesterien takaró álarcom.
Szeme csillog, mint a drágakő,
De a csillogást a fájdalom táplálja.
Szájon bujkáló víg mosoly,
mely a megtévesztés csapdája.
Elhalkul a mosoly.
Kitisztul a szem.
A csillogás helyett megtört,
Fény nélküli tekintet.
Süt belőle a keserűség.
Tükrözi a múltat.
Lehullik az álarc,
Melyet csak az idő múlat.

AZ IDŐ MÚLÁSA

Arcomba vésődik a kor.
Minden ránc egy-egy emlék.
Fájó, égő, perzselő emlékek.
Sokuk csak most volt, nem rég.
Múlik az idő, öregszünk.
Ami tegnap volt, az már rég.
Elszállt felettünk az élet,
S ha egyszer vége, nem lesz többé.
Itt a jelen, most *most* van,
de nem lesz most örökké,
A most mindjárt múlt lesz,

Egyszer minden a múlté.
Az idő pereg, gyorsan telik,
Az ember észre sem venné,
Csak az arca mutatja:
Minden ránc a koré,
S eljön az az idő,
Mikor nem leszünk többé,
S nem leszünk mások,
Csak egy arcon barázdált emlék.

BIBLÁK BERNADETT

ANYÁM

Életet adtál, s Anyám maradtál.
A világra örökül engem hagytál,
adtál, mit megadhattál.
Bajban mindig velem voltál,
Egyedül sosem hagytál.
Anyám vagy –
Számomra örök talány,
Mit egyszer megfejtek talán,
Hisz nem tudom, mért teszed,
Hogy ronggyá gyűröd két kezed.
Ennyi jót nem érdemlek,
Remélem, egyszer én védhetlek,
Hisz Anyám vagy,
Ki életet adtál,
S értem az életedből martál
Nekem, ki semmit nem adott,
De mindent magához ragadott.
Tőled elvettem életed felét,
Mit talán visszaadok még
Neked, Anyám, ki életet adtál
S anyám maradtál.

SZABÓ VIKTOR

SZÁMKIVETVE

Ha majd templomok dőlnek össze.
És papok futva menekülnek,
Ha majd villám sújt az égből,
S a százéves tölgy is megdermed,
Ha majd izzó vörös varázs
Jelenik meg a kéklő égen,
Ha majd az ősi halott
Feltámad egy ember képében,
Ha majd a lázadóknak fejét veszik,
S meghal a hatalom magja,

Ha majd ezer évnek hírét viszik
A Földre látogatva,
Ha majd elszörnyül a Magasságos
Teremtőjét látva,
Ha majd meghal a kéz,
Mely a földet szántja,
Ha már nem lesz, ki harcoljon
A maga igazáért,
Ha már nem kell az Isten,
csak az ember számít,
Ha majd eljön a békeesség
Egy álom képében,
Megjelenik s eltűnve
Az emlékek mélyében,
Ha már csak azt tanítják,
hogy öljön, hogy éljen,
Ha már a bűn sem fáj,
Csak az állatok szívében,
Ha majd végleg elpusztul
E nagyszerű világ,
S nem lesz már senki,
Ki elmondjon egy imát,
Ha majd szétoszlik az űrben
Milliókra esve,
Az ember bűne ott lesz
Végleg számkivetve.

BESZÉDES ANNA

ŐRLÓMALOM

Szeptemberben
szétmorzsolják,
sárba szórják,
eltapossák.
Júliusban
szőke szirma
szabadabban
száll a szélben.

PARIS AJÁNDÉKA

(avagy a szerzett kincs)

Az igazságom keresem.
De vajon azt hol lelem?
Héphaisztosz műhelyében,
Lenn a forró kráterében,
Görög vidék hegyeinek.

Izzó vasnak ketrecében,
Ott lapul a szegletében
Áhítózott igazságom,
Reménytelen, titkos álmom.

De ha egyszer megszerezlek,
Többé el nem eresztelek,
Kiteszlek az ablakomba,
Irigykedjen, aki látja,
Enyém lett az aranyalma.

MAGÁNYOS ÁBRÁNDOZÁS

(azaz: az élet megrontója)

Nem lévő Kedvesem
gondoznád lelkemet,
gondolnál Te másra,
mint ez érző lelkű lányra,
ki éjszaka várna
tündöklő homályban
mindig csak magában
örökké ártatlan?

HAIKU

Irigység gonoszság jó cimborája,
s ha gyorsan cselekednek.
akkor e páros szörnyű tette uszíthat.

TÖRTÉNÉSZ A BOLYAIBAN

A *Bolyai-napok* rendezvényeihez kötődően 2000. december 20-án, mintegy hetven diák gyűlt össze, hogy meghallgassa Makk Ferenc, a neves magyar „középkorász” „Az államalapítás kora” című előadását.

A Szegedi Egyetem tanárát a történelem faktosok, s azok a diákok hallhatták, akik bekapcsolódtak az iskola történelmi munkaközössége által szervezett, a 2000/2001-es tanév egészét átfogó, az államalapítás ezredik évfordulóját ünneplő millenniumi iskolai történelmi csapatversenybe.

Az előadó, a szűkre szabott idő ellenére átfogó képet adott a magyar államalapítás másfél évszázados folyamatáról és jelentőségéről, sőt igazi csemegével szolgált akkor, amikor párhuzamot vont az ezer évvel ezelőtt végbement, s a napjainkban zajló átalakulás (rendszer-váltás/ rendszerváltozás) között!

Az előadás legfontosabb gondolatai röviden:

Az államalapítás szükségessége a X. század közepére vált nyilvánvalóvá, mivel, a később szépítően kalandozásoknak nevezett, több évtizedes véres zsákmányszerző hadjáratainkkal akkorra sikerült a fejlett Európát úgy magunkra haragítani, hogy III. Abdar-Rahmann córdobai kalifa ki is mondta: „A magyarok népét ki kell irtani!”. Ám nem csak a külső helyzet vált fenyegetővé, hanem belül is gondok voltak. A törzsek közötti villongások belső széthullással fenyegettek.

A válságos helyzetet Géza nagyfejedelem ismerte fel. Azzal, hogy megbékélt a német császárral, leállította a kalandozásokat, s megkezdte a kereszténység terjesztését, elhárította a külső támadás veszélyét. Azzal pedig, hogy leverte a Dunántúl lázadó törzsfőit, megteremtette a szilárd politikai központ kialakításának lehetőségét.

Az ország politikai egységét fia, István teremtette meg. István apja nyomán járt, de továbbfejlesztette annak intézkedéseit: békepolitika a szomszédokkal, egyházszerzés, királyság kialakítása a koronázással, belső ellenállás letörése, vármegyék szervezése...

Gézának és Istvánnak három erőközpont (A Német-Római Császárság, Róma és Bizánc) szorításában kellett a népük jövője és függetlensége szempontjából legkedvezőbb megoldásokat megtalálnia. Az államszervezésben a német mintát követték, de a magyar viszonyokhoz igazították azt. Az egyházszerzés során kezdetben szintén erős volt a német befolyás, ám István megszüntette azt, amikor Esztergomot Róma alá rendelte. Ugyancsak Rómához fordult, amikor koronát kért, hisz a pápa - szemben a német császárral - nem törekedett politikai függés kialakítására.

István halála után több évtizedes válság alakult ki. Trónharcok, pogánylázadások és külső fenyegetések (Német-Római Császárság, Bizánc, akkor már világuralomra törő Pápaság, zsákmányoló keleti népek - úzok, besenyők, kunok...) veszélyeztették az épp csak megszületett magyar államot, de uralkodóink nagy nehézségek árán nem csak megvédték Géza és István alkotását, de tovább is fejlesztették, visszafordíthatatlanná téve ezáltal azt a nagy átalakulást, ami a magyarság megmaradása szempontjából nélkülözhetetlen volt!

Az államalapítás, s a vele együtt zajló rendszerváltás /rendszerváltozás gyökeresen átalakította a honfoglalás-korabeli törzsi-nemzetségi társadalmat. Hozzáigazította azt a fejlett Európa igényeihez, s ezzel elfogadhatóvá tette a magyarságot a letelepült európai népek számára. Többé nem tekinthettek ránk kiirtandó, nyugalmukat fenyegető vérszomjas fosztogatókként.

A magántulajdont nem ismerő, a szabadok egyenjogúságán alapuló, pogány, nomád törzsi-nemzetségi társadalomból letelepült életmódot folytató, keresztény, a magántulajdon tiszteletére kényszerített, központosított államban élő szolgatársadalom alakult ki, de a megmaradásnak akkor ez volt az ára!

Ma is nagyszabású átalakulás részesei vagyunk, s a történész meg is próbálkozhat a Géza és István korabeli, valamint a mai folyamatok összevetésével.

Először nézzük a legszembevetőbb azonosságokat:

- a) erős külső hatások érvényesülnek (akkor a németek, ma Nyugat-Európa és az USA hatása);
- b) új társadalmi viszonyok jönnek létre a rend-szerváltás eredményeként (akkor a feudális, ma a polgári társadalom);
- c) új hatalmi rendszer jön létre (akkor központosított keresztény feudális monarchia, ma többpárti polgári demokratikus államrend);
- d) új ideológia jön be (akkor a kereszténység, ma a fejlett világ eszményei);
- e) megvan a minta az átalakuláshoz (akkor a német, ma a nyugat-európai és amerikai életforma);
- f) jelentős külpolitikai elkötelezettséggel jár (akkor Németország, ma a NATO és az Európai Unió irányába)

Látni kell azonban a két folyamat közötti lényeges eltéréseket is:

- a) az államalapítás korának rendszerváltási folyamata másfél évszázadig tartott, ma valószínűleg néhány évtized elég lesz hozzá;
- b) a rendszerváltás véres erőszakkal ment végbe ezer éve, ma demokratikus, parlamentáris úton;

- c) a változást akkor kevesen akarták. mondhatjuk csak a vezetők, a nép nem, míg most a nép is akarta azt, bár sokan csalódtak benne;
- d) akkor a szabadság világából a diktatúra világába jutott át az ország, míg most a diktatúra világából a szabadság világába;
- e) akkor fel kellett adni az etnikai hovatartozást a sikeres felzárkózás érdekében, ma nem;
- f) a tét akkor a magyarság megmaradása volt, ma nincs ekkora tét. Ma a modernizáció a tét, amely, ha nem megy végbe, megmaradunk, igaz a perifériára sodródva.

Makk Ferenc történész gondolatgazdag hatvan perces rendhagyó történelemórája remélem sokakban megerősítette az érzést: nagyszerű dolog a történelemmel foglalkozni!

Harkai Hajnalka,
a Történelmi Munkaközösség vezetője

Az államalapítás kora

címmel rendezte meg a történelem munkaközösség iskolai vetélkedőjét, melyet a **11. A** osztály csapata *nyert meg*: **Buzás Katalin, Gombos Kitty, Szatmári Nóra és Vincze Henriett.** *Második* lett a **10. D** négyese: **Hári Krisztina, Kulcsár Katalin, Szeleczi Ildikó és Varga Ildikó.** A *harmadik* helyet a **11. B** osztályosok szerezték meg: **Jantos Annamária, Jáger Bálint, Tengeri Dalma és Vincze Krisztina.** Az első három helyezett csapat április 21-én jutalmul *esztergomi és székesfehérvári kiránduláson* vett részt. (A vetélkedőre következő számunkban visszatérünk – A szerk.)

Ismét magyar lett a magyar

- címmel emlékeztünk március 14-én „dicső eleinkre, akik 1848/49 folyamán erőfeszítéseikkel megalapozták a modern Magyarországot. Ám nem csak ezt köszönhetjük a forradalom és szabadságharc ismert és ismeretlen hőseinek – hallhattuk a **Harkai Hajnalka** tanárnő által összeállított és szervezett ünnepi *irodalmi-történelmi műsorban* - hisz nemzeti azonosságtudatunk ma is azoknak a lázas napoknak szívbemarkoló, emberformáló és lélekemelő jeleneteiből, s emlékeiből merítkezik leginkább. Ma is március 15-e az az ünnep, amely egyesíteni képes a magát magyarnak valló embereket határon innen és túl, s ezzel megteremteni az összetartozás-tudat és nemzeti büszkeség szívet melengető ritka érzését.”

A műsorban *Pesti Rita, László Lóránd és Zupka Zoltán* a 10/B-ből, *Bálint Szilvia és Szalai Frida*, a 11/C-ből, *Szabó Viktor* a 12/A-ból tolmácsolta az irodalmi és történelmi szemelvényeket. *Móczár Zsuzsa* (11/A) és *Tarjányi Tamás* (10/C) énekével tette emlékezetessé az iskolai ünnepet.

Az ünnep napjához kötődően könyvkiállítás volt a könyvtári folyosón. A rendezvényhez segítséget nyújtott *Tóth Józsefné* könyvtáros, *Jámbor Zsolt* énektanár, és az iskola stúdiósai.

ISTVÁN, A KIRÁLY
(Egy rockopera értelmezési lehetőségei)

Búti Csaba írása

„Sok kérdést már
megoldottunk

„Ha én zászló volnék,
Soha sem lobognék

*Nem volt soha ilyen jó
dolgunk.
Mégis az ember néha érzi:
Bosszantó, hogy sehol egy
kégli.”*

(Kéglidal)

*Mindenféle szélnek
Haragosa volnék
Akkor lennék boldog,
Ha kifeszítenének,
S nem lennék játéka
Semmiféle szélnek”*

(Ha én rózsza volnék)

Ezek a szövegek az 1960-as években születtek, szerzőjük Bródy János volt, az egykori Illés zenekar szövegírója, Szörényi Levente mellett az együttes másik meghatározó tagja. Az akkori politikai légkörben dalaik szokatlanul szókimondónak számítottak. Első idézetünk az akkori politikai szóhasználatot figurázza ki: a hivatalos propaganda a szocializmus szakadatlan fejlődéséről, az életkörülmények folyamatos javulásáról szól. Ehhez képest a valóság az volt, hogy sokszor a legalapvetőbb létfeltételek (pl. normális lakóhely) is hiányoztak. A másik idézet egy híres népdal dallamára írt talán még híresebb dalból való (*Ha én rózsza volnék...*). A dal minden versszaka (talán az első kivételével) fontos politikai üzeneteket tartalmaz az akkori rendszer ellen; a politikai él az idézett versszakban a legélesebb: a zászló inkább saját lényegét tagadja meg, nehogy idegen hatalmakkal, szeleknek (azaz a Szovjetunióval) legyen kiszolgáltatva.

A Szörényi–Bródy szerzőpárosnak sok műve tartalmaz mélyebb jelentéseket. Ezek közül messze kiemelkedik az első igazi magyar rockopera, az *István, a király*. Irodalomórákról tudjuk, hogy egy műnek több olvasata/befogadási módja is létezik. Művünket is lehet egyszerűen zeneműként hallgatni (már így is jól járunk), lehet a történelmi hitelesség oldaláról közelítenünk hozzá, mint egy történelmi ismeretterjesztő műhöz, de ki lehet hallani belőle a bemutatás körüli korszak politikai aktualitásait, üzeneteit, vagy akár úgy is elgondolkozhatunk rajta, mint modelldrámán, amely bizonyos magatartásmintákat kínál fel a befogadónak („*Mondd, te kit választanál!*” – hangzik a mű első számának a címe).

A mű megszületéséhez (1983) néhány tényező sikeres összjátékára volt szükség. Adva volt Boldizsár Miklós 1974 óta kész drámája, az *Ezredforduló*, ami a szöveggönyv alapja lett. Adva volt Szörényiék „előélete”: habár az Illés együttes 1973-ban feloszlott, frontembereik még sok alkotó energiát éreztek magukban további alkotások létrehozásához. Olyan művet szerettek volna írni, amely a rock nyelvével tud a fiatalokhoz szólni fontos történelmi-társadalmi üzenetekkel. A háttérben ott volt Nemeskürty István író-történész, aki bátorította a szerzőket. Említenünk kell még minden rockopera klasszikus előzményét, a *Jézus Krisztus Szupersztárt* (1973), aminek hatása több ponton érezhető az *István, a király*ban is.

Az *István, a király* a magyar történelem egyik kulcseményét, az államalapítást állítja elénk. Ebből azt a mozzanatot emeli ki, amikor az akkori magyaroknak (legalábbis a vezetőknél) választaniuk kellett két, egymással ellentétes világ között: megmaradnak a pogány keretek között, vagy felveszik a kereszténységet. A két álláspontot egy-egy markáns történelmi személyiség, illetve környezetük képviselik: Koppány és István. A helyzet azonban nem egyértelmű, ha jobban megvizsgáljuk. István, igaz, a „modernséget” és a jövőt képviselte, de ugyanakkor ez a modernség (a kereszténység) idegennek, magyartalannak számított. Ezzel szemben Koppány az ősi magyar hagyományok mellett állt, ami a függetlenséget jelentette, ugyanakkor formálisan a jog is az ő oldalán volt, hiszen az ősi törvények szerint valóban neki kellett volna következnie a fejedelmi székben. Ráadásul az újabb kutatások rámutattak: Koppány valószínűsíthetően „Bizánc jelét magára vette”, azaz ő is keresztény volt, csak a rivális (Bizánc) oldalon (ez megjelenik a rockoperában is). Íme: két szembenálló álláspont, de be kell látnunk, mindkettőben sok igazság van. A szerzők is bevallottan két egyenértékű igazságot akartak egymás mellé állítani, meg akarták mutatni a

választás nehézségét (ez a dramaturgiai elem egyébként megjelent már a Jézus Krisztus Szupersztárban, Jézus és Júdás konfliktusában is).

Ha a mű történeti hitelességét nézzük, meg kell állapítanunk, hogy tankönyvként természetesen nem lehetne használni, egy művészi alkotás nem is tűz ki ilyen célokat. Ugyanakkor alapvetően valószerű a szituáció, és a történettudomány akkor legújabb eredményei is megjelennek benne. (A mű történész szakértője egyébként az államalapítás korának egyik legjobb ismerője, Györffy György volt.)

„Mondd, te kit választanál?” A nyitódal egyértelműen utal minden műalkotás befogadójának egyik legszentebb feladatára, a személyes állásfoglalásra. A dolognak persze e szubjektív viszonyulás mellett van egy objektívabb oldala: kinek az oldalán állnak az alkotók? A gyors válasz („hát természetesen István oldalán!”) nem biztos, hogy helyes. A helyzet bonyolultabb. Koppány táborában sokkal karakteresebb szereplők és dalok vannak, István tábora kissé vértelenebb. István maga is afféle ál-Hamlet: tépelődik, vívódik, lassú dalokat énekel, illetve ez az: nem is ő énekel, hiszen énekhangja az énekes Varga Miklósé, a színész csak tárog (persze a többiek is, de ők legalább saját hangjuk mögött teszik ezt). István fő vonásai: idegeneket hív be; meghallja a Sors szavát, és aszerint (tehát nem önmagától) cselekszik; emellett láthatóan befolyásolja őt anyja, Sarolt is, akinek nyers hangja mögött felfedezhetjük Géza fejedelem keményebb politikai hozzáállását.

Koppány tábora sokkal aktívabb, színesebb. Maga Koppány nem egyszerűen lázadó törzsfő, hanem hitéért a halált is vállaló őszinte népvész. A legszebb dallamokat pedig Koppány lánya, Réka (Sebestyén Márta) énekl. A szereposztás is árulkodó. Azok az énekesek, akik az akkori fiatalok számára hitelesek voltak, mind ezen az oldalon állnak: az egyik legjobb hangú énekes, Vikidál Gyula volt Koppány, Deák Bill Gyula a Hobo Blues Bandből volt Torda táltos, Nagy Feró az akkori Beatricéből pedig Laborc úr. A magyar motívum következetesen ezen az oldalon jelenik meg, Petőfi minden diákba belesulykolt soraira is itt ismerhetünk rá („*Csak annyit kérdezek a válaszra várva / Rabok legyünk vagy szabadok?*”)

Valójában egy érdekes manipulációt fedezhetünk fel a műben. A XX. században már megkérdőjelezhetetlen István államalapításának a jelentősége. A mű sem kérdőjelezi ezt meg. Viszont a mű kb. 80 percig az ellenzéki, lázadó Koppány pártján áll a már említett tényezők folytán. Vagy másképpen fogalmazva: a hallgatót erre az oldalra állítja. Az utolsó 10 perc fordítja át a nézőt, hallgatót a másik oldalra. Koppány legyőzése után már csak István marad a színen. Azonban Koppány kegyetlen felnégyelésében a mű nem őt teszi felelőssé, hanem anyját, Saroltot. A nemzet szimbólumai is nála jelennek meg: a magyar zászló, a Szent Korona, a végén pedig a Himnusz eléneklése (a filmváltozatból ez hiányzik). A szabadtéri előadás végén rendezett tűzijáték is a koronázáshoz kapcsolódott, ami mindig mindenkinek nagy élmény. A helyzetet tovább bonyolítja, és az átállást megkönnyítette, hogy a nyolcvanas években Szent István is rendelkezett ellenzéki vonásokkal: az emberek a koronázáshoz kapcsolták az 1978-ban az USA-ból hazaérkezett Szent Koronát, ami mindig szimbolizálta a magyarságot is; valamint Szent István a Kádár-rendszerben háttérbe szorított kereszténység hőisének is számított.

A mű fogadtatása rendkívül tanulságos. Az 1983. augusztus 20-i premier után a közönség 20-30 percig tapsolt. A 7 szabadtéri előadást kb. 100 ezren látták. Az elkészülő lemezből 250 ezer példány fogyott el, a filmváltozatot 1984 tavaszán 520 ezren nézték meg. Az óriási számok mögött persze nem csak a zene sikere állt. A nyolcvanas években a szólásszabadság erősen korlátozott volt, és a magyar nemzeti érzés megvallását sem nézték jó szemmel. A történelemkönyvek szükségszerűen tárgyalták István személyiségét, augusztus 20. sem az ő ünnepe volt ekkoriban, hanem az alkotmányé. Ilyen körülmények között a hazafiságnak a nyílt megvallása, a nemzeti szimbólumok vállalása eleve óriási sikerrel

kecsegtetett. Ez az ellenzékiesség is vonzotta a nézőket, hallgatókat (emellett természetesen a zene is nagyszerű!).

Miért engedte akkor a hatalom az előadást? Voltak vezetők, akik szerették volna megakadályozni a bemutatót. Ugyanakkor már nem az ötvenes éveket írták, a Kádár-rendszer sajátos viszonyai között kissé szabadabban lehetett lélegezni, a cenzúra is szemet hunyt bizonyos dolgok felett. Meg hát igazából többféleképpen lehetett értelmezni a rockopera végső kicsengését is: a lázadó Koppány oldalán felszított nemzeti érzéseket, magyar szabadság motívumát az utolsó percek átírányították István, tehát a legálissá váló államhatalom mellé, így a hazafiságában érzelmileg mozgósított közönség a végén már István győzelmének örült (egyébként a műben szereplő nép is elég ingatag).

A műnek tehát (függetlenül az alkotók szándékától!!) volt egyfelől egy egyértelműen ellenzéki olvasata, másfelől úgy is lehetett értelmezni, hogy végül is az (1980-as években) fennálló hatalmi rendet erősíti meg szimbolikusan.

Azt hiszem, e kis elemzésből kiderült, milyen sokféle szempontot érdemes figyelembe venni bármely művészi alkotás értelmezésekor. De az egyik legfontosabb a már többször idézett mondat: „*Te kit választanál?*”

A Költészet napja

József Attiláról Akinek tapsikoltak a jázminok

Nem lett nemzeti hős, mint Petőfi. „*Talpra magyar*” és „*ott essem el én*” az egyiknél, míg „*Talán eltűnök hirtelen, / akár az erdőben a vadnyom.*” Ez nagyon másképp hangzik.

Se lelkes márciusi ifjak, se hanyagul öltözött elegáns fiatalurak a pesti éjszakában nem visszhangozták a nevét: Attila! Nem álmodoztak nagy szemérről a nők, a fiatal lányok. Nem őt ostromolta szerelmes leveleivel Csinszka, nem őt vitte Párizsba Léda. Nem ivott délelőttönként pezsgőt. Nem írt zöld tintával. Nem volt azúrkék paplana. Röpülj hajóm, rajtad a Holnap hőse – ez is Ady volt, nem József Attila. Ő boldog akart lenni, nem hős. Mintha könnyebb lenne! Abban a bizonyos korban, ami mindig mindenkinél még jöni fog, az ő víziója szerint *majd játszunk békés állatok gyanánt / és emlékezni s meghalni is jó lesz.* Ilyen messzire magyar költő se előtte, se utána nem jutott még az ábrándok birodalmában. Másfelől senki se tudott nálánál meggyőzőbben biccenteni okos fejével. Csoda-e, hogy az illetet, akik szerették, azok is inkább sajnálták, nem irigyelték? Egy kicsit sok volt a problémája, és kevés hajlandóságot mutatott rá, hogy viselkedjen. Ha lenyúzta volna a bőrét, és úgy járt-kelt volna, akkor se lehetett volna nagyobb sikere. Ecce homo – ettől még a bátrak is megrémülnek. Nem arról van szó, hogy ne becsülték volna, hogy ne érezték volna né-hányan: nagy, óriási tehetség! Segítették is. De hát van, akin nem lehet segíteni, nem igazán – hiába minden. Az illető persze tudja, nem tudhatja biztosan; reménykedik, hogy van rá megoldás, próbálkozik, iszonyatos energiával igyekszik fennmaradni, betagolódni – élni! Időnként, nem is ritkán, rátör, hogy elege van az egészségből, szeretné a világot úgy itt hagyni, sose lásson, de a következő pillanatban megint örül, hogy megvan a nyaka. nem vágta el a vonat. Lehet írni tovább. Jó, nem őt szeretik ajnározva, nem szerencsefí, és ami a boldogságot illeti, nem igaz, hogy nincs alku, sőt főként csak alku van, de akkor is!... Tapsikolnak a jázminok.

Gyönyörűek a verseid, Attila, de bocsáss meg, nem szeretnénk, ha te lennél az ifjúság példaképe, ó, isten ments! A Margit-szigeten valahányszor elsétálunk a kalapos mell-szobrod előtt, összeszorul a szívünk. Te szegény! Aki a miénk vagy, a magyaroké. Cipelünk téged mindenhová magunkkal, mint egy befornni képtelen, örökké nyílt sebet. Egy napszülte vágyból mintázott váza darabokra hullott isteni cserepeit. Meg vagyunk veled áldva, hát igen. Pedig dagadhatna a mellünk a büszkeségtől. Egy ilyen zseni! Egy ilyen lángelme! Mindent

tudott, amit ez a század tudott. És mindent, szinte mindent megérintett, megjelölt. Olyan gondolatokra bukkanunk rá, amelyek jóval a halála után merültek fel. Egy-egy újdonság történet vásznán, ahogy közelebb hajolunk hozzá, ott a jól kivehető szignó. J. A. Vagyis ő már járt erre, már tépelődött ezen, bele-szagolt, beleízelt uramisten, már megírta ezt is!

Lehetséges, hogy ő ment idegszatóriumba a század helyett, melyet kezdetben fájás, nyomor és jóság hajtott össze, egy jobb, igazságosabb világba vetett remény, s amely most, a vége felé közeledve, két világháborúval meg az ideológiák bukásával a háta mögött, egyre tanácstalanabb, üresebb, szorongatóbb; üzenetei, ha vannak, egyre megfoghatatlanabbak, kuszábbak, egyre kevésbé illeszthetők össze.

Vagy csak a nagy magyar danse macabre koreográfiájának megfelelően sétált volna ki Szárszóra, miután szépen leltárba vette a leltárba veendőket: *Ezernyi fajta népbetegség, / szapora csecsemő-halál, / árvaság, korai öregség, / elmebaj, egyke és sivár / bűn, öngyilkosság, lelki restség, / mely hitetlen, csodára vár...!* Aztán bánja is ő, ünnepeljük csak minden április 11-én, a születése napján, a költészetet?

Ki vagyunk osztva? Megvan helyzetünk? – Akárhogyan is, mint tegnap és tegnapelőtt, mint szerte a világon mindig és mindenki, ma is egy ország népe reménykedik itt, hogy van rá még megoldás, próbálkozik, iszonyatos energiával igyekszik fennmaradni, betagolódni – élni! Mert ugyan mi különbet, mi jobbat tehetne? A költő pedig, a mindenkori utód, kimondva kimondatlanul fohászkodik, amiért az öreg, a harminckét éves József Attila 1937-ben: *Hadd írjak szépet, jót – nekem / add meg boldogabb énekm!* Sikerül? Nem sikerül? Az ágakról, mint fátyol, lóg a szél.

Utóirat: Pár napja a Margit-szigeten elmentem Petőfi és József Attila mellszobra előtt. Este volt, s a költők maguk elé bámultak, az egyik hetykén, hajadonfőtt, a másik szomorún, kalaposan. Nem messze tőlük Bartók fülelt bele a csöndbe. Úgy látszott, hogy egy hangot keres, egy hangot, amelyről tudja, hogy létezik, léteznie kell.

Kántor Péter

Zene és lélek

EZ A HOZZÁSZÓLÁS nem ám valami bántás akar lenni, vagy ilyesmi. Nem vagyok én olyan ember, aki csak úgy nekiront a másoknak, mondván, hogy csak nekem lehet igazam, továbbá, hogy a te apukád különben is hülye. Fogalmazzunk úgy, hogy most bekapcsolódom a tudományos párbeszédbe, amelyet *Lombos Péter* indított útjára.

A ZENEI ÍZLÉSE MIATT megvetni valakit kétségtelenül tahóság. Tapasztalataim szerint azonban ez nem így működik. Nem a zenei ízlése miatt szólunk meg valakit, hanem az egy bizonyos zenét hallgatók csoportjára általában jellemző, - többnyire nem pozitív – jellembeli tulajdonságok összességét illetik a kérdéses zenei irányzat nevének címkéjével. Ebből lesz az, hogy „Hülye Rapper”, stb.

KELL-E A RAPHEZ TEHETSÉG? Attól függ, hogy melyikhez. Az eredeti, amerikai rap valóban nem egyszerű műfaj, noha a hangszeres részek nem mondhatók kifejezetten technikásnak. A mai, magyar rap viszont még ennek is csak gyenge utánpótlás. Ami a szöveget illeti: Gyorsan káromkodni egy jó kocsis is tud. (És nem ritka, hogy ebben az esetben is szó esik a romákról, ill. a prostituáltakról, nem is beszélve a kifinomult családszerkezeti analízisről.) Ehhez nem kell különösebb tehetség.

JÓT TESZ-E A RAP A SZEMÉLYISÉGNEK? Az itt a probléma, hogy a rap alapvetően az afro-amerikai kisebbség(?) elnyomatottságából eredő társadalmi feszültségre alapoz. Ez alapvetően olyan probléma, amiről fogalma sem lehet annak, akinek a népét nem tiltották ki a fehérek buszairól, iskoláiból, stb., még a huszadik században is. Ez az egész szomorú, de igazán csak

az szomorú, amikor ezt az életérzést magyar viszonyokra alkalmazva, Gengszter Zoltán interpretációjában hallgatja, és ráadásul érzi is a magyar fiatalság. Ebből az egészből a végén nem lesz más, mint egy *nemistudjamiellentiltakozó, kinyírlakhaver* - típusú zavarodott személyiség, aki tényleg elhiszi, hogy majd jól leüt mindenkit, aki nincs a bandában, és akkor eljő a szociális jó, vagy el sem gondolkodik, hogy miért jó az, ha leüt mindenkit, esetleg, hogy jó-e az egyáltalán, ha leüti őket. Ha ezt vesszük tekintetbe, elmondhatjuk, hogy a rap valóban építő jellegű, a közjót is elősegítő műfaj. (Azzal a megszorítással, persze, hogy $3+2=6.88$, és hogy Jézus valahol most éppen az Újszövetséget dedikálja.)

A SZOCIÁLIS PROBLÉMÁKAT pedig én is látom, noha engem nem emlékeztetnek a saját lakóhelyemre. Soha nem laktam Bronxban, milyen érzés? És tényleg, bejárós vagy, vagy koleszos?

Na jó. Csak vicceltem. De komolyan: Szerintem a romákat nem kizárólag a társadalom juttatja oda, ahol vannak, és a prostituáltokról sem hiszem, hogy mind az éhhalál ellen küzdő szexuális rabszolga lenne. A Mc Donalds régi téma már, de szerintem az sem oka semminek, ráadásul a csípős burgerjük kifejezetten jónak mondható. A napszemüveges satufejű ekeparasztokról (a fogalomért külön köszönet *Györgyi Kornélnak*) pedig csak annyit, hogy én is szívesen megvonnám tőlük a levegővétellel járó előnyöket.

TÉNYLEG A ZENE HATÁROZZA-E MEG a lelki világunkat? Hát, jobb esetben csak tükrözi, de valóban úgy tűnik, hogy mostanában ez a tendencia. A színpad a szószék és a tanári katedra szerepét öltötte magára, ami jó is, meg rossz is. Jó azért, mert zenész vagyok, rossz azért, mert nem mindenki tudja vállalni az ezzel járó felelősséget. Nem kétlem, hogy a rap is tud értékes gondolatokat közvetíteni, de mi lenne, ha kihagynánk a súlyos testi sértésre vonatkozó passzusokat, ill. redukálnánk a káromkodást? Elveszne a hatás? Esetleg nem maradna dalszöveg?

Persze bárkinek joga van azt hallgatni, amit csak akar. De eszmeileg azonosulni ezzel nem olyan egy kicsit, mintha a száz kilós fekete amerikai gettó-rapper vállán hordozott magnójából magyar népdalok bömbölnének?

Braunitzer Gábor